

Sygn. akt VIII Ca 651/13

POSTANOWIENIE

Dnia 4 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu VIII Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Rafał Krawczyk (spr.)
Sędziowie:	SSO Jadwiga Siedlaczek SSO Marek Lewandowski
Protokolant:	sekr. sąd. Natalia Wilk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 lutego 2014 r.

sprawy z wniosku (...) **Spółki Akcyjnej w G.**

z udziałem **S. R., J. R. (1) i Skarbu Państwa - Starosty (...)**

o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Grudziądzu

z dnia 18 września 2013 r.

sygn. akt I Ns 1760/12

p o s t a n a w i a :

I. zmienić zaskarżone postanowienie:

1. w punkcie 1 (pierwszym) sentencji w ten sposób, że stwierdzić, iż:

a) **Zakład (...) Spółka Akcyjna w T., nabył z dniem 27 listopada 2000 r. przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości oznaczonej jako działka nr (...) położonej w miejscowości J. powiat (...), dla których Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczystą Kw (...) polegającą na eksploatacji - w zakresie zgodnym z ich przeznaczeniem w celu wykonywania konserwacji, modernizacji, bieżących napraw, remontów, badań technicznych, usuwania awarii i swobodnego przemieszczania się wzdłuż pasów eksploatacyjnych - instalacji i urządzeń przesyłowych, wchodzących w skład linii napowietrznej 0,4 kV zasilanej ze stacji transformatorowej J.1, o długości 95 m i szerokości 3,4 m**

b) **Skarb Państwa, nabył z dniem 28 września 1985 r. przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomościach oznaczonych w ewidencji gruntów**

jako działki nr (...), położonych w miejscowości J. powiat (...), dla których Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgi wieczyste Kw (...) oraz Kw (...) polegającą na eksploatacji - w zakresie zgodnym z ich przeznaczeniem w celu wykonywania konserwacji, modernizacji, bieżących napraw, remontów, badań technicznych, usuwania awarii i swobodnego przemieszczania się wzdłuż pasów eksploatacyjnych - instalacji i urządzeń przesyłowych wchodzących w skład linii napowietrznej 15 kV relacji G.-S.

- na działce (...) o długości 336 m i szerokości 8 m

- na działce (...) – o długości 30 m i szerokości 8 m

c) Skarb Państwa, nabył z dniem 17 lipca 1990 r. przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomościach oznaczonych w ewidencji gruntów jako działki nr (...) i (...), położonych w miejscowości J. powiat (...), dla których Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgi wieczyste Kw (...) oraz Kw (...) polegającą na eksploatacji - w zakresie zgodnym z ich przeznaczeniem w celu wykonywania konserwacji, modernizacji, bieżących napraw, remontów, badań technicznych, usuwania awarii i swobodnego przemieszczania się wzdłuż pasów eksploatacyjnych - instalacji i urządzeń przesyłowych wchodzących w skład linii średniego napięcia 15 kV relacji Ł.- M. Cukrownia

- na działce (...) o długości 370 m i szerokości 8 m

- na działce (...) o długości 107 m i szerokości 8 m

d) Skarb Państwa, nabył z dniem 17 lipca 1990 r. przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu na nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów jako działka nr (...), położonej w miejscowości J. powiat (...), dla której Sąd Rejonowy w Grudziądzu prowadzi księgę wieczyste Kw (...) polegającą na eksploatacji - w zakresie zgodnym z ich przeznaczeniem w celu wykonywania konserwacji, modernizacji, bieżących napraw, remontów, badań technicznych, usuwania awarii i swobodnego przemieszczania się wzdłuż pasów eksploatacyjnych - instalacji i urządzeń przesyłowych wchodzących w skład linii G. - S. stanowiącej odgałęzienie w kierunku stacji transformatorowej S. 2, o długości 55 m i szerokości 8 m

2. w punkcie 2 (drugim) sentencji w ten sposób, że stwierdzić, iż każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

II. stwierdzić, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania apelacyjnego związane ze swoim udziałem w sprawie.

Sygn. akt VIII Ca 651/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 18 września 2013 r. Sąd Rejonowy w Grudziądzu oddalił wniosek (...) S.A. w G. stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestników J. i S. R. 257 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Podstawą tego orzeczenia były następujące ustalenia faktyczne i oceny prawne: przez działki uczestników S. i J. R. (1), o numerach (...) i (...) położone w miejscowości J., gmina G., biegną cztery linie energetyczne:

- linia 15 kV relacji G. – S. pobudowana została w latach 50-tych lub 60-tych XX wieku, albowiem najbliższa stacja transformatorowa zasilana z tej linii tj. J.1 istniała już w latach 60-tych. W 1965 r. i 1978 r. linia ta była remontowana.

W dniu 27 września 1965 r. powołano Komisję Odbioru Technicznego celem odbioru linii po kapitalnym remoncie. Przedłożony do akt protokół odbioru technicznego remontu jest nieczytelny

- linia niskiego napięcia J. 1 była pierwotnie zasilana ze stacji stojącej w innym miejscu, w 1970 r. ta stacja została przestawiona, lecz przebieg linii przez działkę numer (...) nie uległ zmianie. W 1970 r. był prawdopodobnie remont tej linii. Protokół odbioru budowy tej linii jest prawdopodobnie z 1965 lub 1966 r., ale nie został złożony do akt, zaś przedłożony protokół nr (...) z dnia 26 listopada 1970 r. dotyczył przebudowy stacji transformatorowej 15 kV.

- linia średniego napięcia Ł. – M. Cukrowania była pobudowana prawdopodobnie w latach 70-tych XX wieku, a w 1984 r. remontowana.

- odgałęzienie w kierunku stacji transformatorowej S.2 oraz drugie w kierunku stacji J. 2. Protokół odbioru tego drugiego odgałęzienia został sporządzony 26 listopada 1970 r. Wnioskodawca nie posiada protokołu odbioru stacji S. 2 oraz odbioru linii 15 kV do tej stacji od linii głównej Ł. – M. Cukrownia, natomiast protokół odbioru linii niskiego napięcia ze stacji S. 2 jest z 16 lipca 1970 r., co oznacza, że stacja S. 2 musiała być pobudowana wcześniej – w protokole dotyczącym linii niskiego napięcia nie ma wzmianki o budowie stacji transformatorowej.

Od momentu uruchomienia wszystkie linie znajdujące się na działkach uczestników są zasilane i wykorzystywane do rozdziału energii elektrycznej.

W latach 60-tych i 70-tych XX w. Zakład (...) T.- na którego majątek przekazano linie wymienione we wniosku - był częścią wielozakładowego przedsiębiorstwa państwowego Zakłady (...) z siedzibą w B.. W wyniku podziału tego przedsiębiorstwa w 1989 r. zostało utworzone m.in. przedsiębiorstwo pod nazwą Zakład (...) Toruń w T.. W 1993 r. doszło do podziału tego przedsiębiorstwa i przekształcono je w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa, a w 2004 r. nastąpiło jej przejęcie przez (...) G. (...) która później zmieniła nazwę na (...) S.A. Od 30 lipca 2007 r. spółka działa pod firmą (...) S.A. w G.. Przekształcenie firmy Zakłady (...) w zakłady energetyczne w regionie, w tym przedsiębiorstwo państwowe (...), a później tego zakładu w spółkę oraz przekształcenie spółek energetycznych zawsze było powiązane się z przejęciem majątku. Dcyzją z dnia 25 marca 1996 r. Wojewoda (...) na podstawie art. 2 ust. 1-3 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. Nr 79, poz. 464 ze zm.) i art. 40 ust. 3 ustawy z dnia 29 kwietnia

1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczeni nieruchomości stwierdził nabycie z dniem 5 grudnia 1990 r. przez Zakłady (...) – Zakład (...) w T. prawa użytkowania wieczystego nieruchomości gruntowej położonej w T. przy ul. (...) B. nr (...), stanowiącej własność Skarbu Państwa i będącej w dotychczasowym zarządzenie ww. jednostki, a także nabycie nieodpłatne przez wymienioną państwową osobę prawną własności budynków wzniesionych na tym gruncie, w tym m.in. budynku biurowo-technicznego, warsztatowego i stacji diagnostycznej z częścią gospodarczą.

W ocenie Sądu Rejonowego wnioskodawca nie wykazał dat pobudowania, podłączenia pod napięcie i odbioru technicznego oraz przyjęcia na stan zakładu energetycznego żadnej z linii objętych wnioskiem. Przedłożone do akt dokumenty dotyczyły modernizacji linii, a nie ich budowy. Zdaniem tego Sądu nie można stwierdzić zasiedzenia na rzecz podmiotu, który w dniu upływu terminu zasiedzenia jeszcze nie istniał. Dlatego dla rozstrzygnięcia sprawy istotne jest czy na podstawie przedłożonych przez wnioskodawcę dowodów da się określić, kiedy upłynęły terminy zasiedzenia służebności obciążających nieruchomości uczestników i na rzecz jakiego podmiotu nastąpiło zasiedzenie. W ocenie Sądu Rejonowego nie da się tego określić, co prowadziło do oddalenia wniosku o zasiedzenie. Nadto Sąd Rejonowy stwierdził, że w chwili obejmowania posiadania służebności poprzednik wnioskodawcy pozostawał w złej wierze. Odrębną przeszkodą w uwzględnieniu wniosku było też niewykazanie przez wnioskodawcę przeniesienia posiadania służebności przez Skarb Państwa ani na rzecz przedsiębiorstwa państwowego – zakładu energetycznego, ani też na rzecz jego kolejnych następców prawnych.

W apelacji od powyższego postanowienia wnioskodawca zarzucił:

- naruszenie art. 172 § 1 k.c. w zw. z art. 292 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, pomimo iż z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego wynikało, od kiedy niewątpliwie trwał stan prowadzący do zasiedzenia służebności

- naruszenie art. 172 § 1 k.c. w w. z w. z art. 292 kc. poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że za początek biegu zasiedzenia może być uznana wyłącznie data posadowienia urządzeń przesyłowych na nieruchomości a nie data pokaźniejsza

- sprzeczność istotnych ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez przyjęcie, że w zakresie przedmiotowych linii energetycznych wnioskodawca nie wykazał dat początkowych biegu terminu zasiedzenia przy jednoczesnym ustaleniu przez sąd dat modernizacji przedmiotowych linii oraz faktu pobudowania linii w latach 60. a zatem przy ustaleniu od kiedy trwał niewątpliwie stan prowadzący do zasiedzenia służebności

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. które mogło mieć wpływ na wynik sprawy polegające na przekroczeniu granic swobodnej oceny dowodów poprzez naruszenie zasad logiki i doświadczenia życiowego i w konsekwencji uznanie, że dat potwierdzających dokonanie modernizacji linii energetycznych nie można uznać za daty w których rozpoczął swój bieg termin zasiedzenia służebności, a nadto dokonanie oceny dowodów w sposób niewszechstronny w konsekwencji odmowę wiarygodności dokumentowi w postaci protokołu odbioru linii napowietrznej 15kV G.-S. z 1965 r.

- sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego przez stwierdzenie że wnioskodawca nie wykazał przeniesienia posiadania służebności przez Skarb Państwa na rzecz przedsiębiorstwa państwowego, ani też na rzecz kolejnych następców prawnych tego przedsiębiorstwa, pomimo iż wnioskodawca przedłożył w sprawie dokumenty potwierdzające następstwo prawne oraz decyzję wydaną w oparciu art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości, którym to dokumentom Sąd ten nie odmówił wiarygodności

- naruszenie art. 230 k.p.c. poprzez nieuznanie za fakty przyznane okoliczności niezaprzeczonych przez uczestników mianowicie następstwa prawnego po stronie wnioskodawcy oraz przeniesienia posiadania przez Skarb Państwa na rzecz przedsiębiorstwa państwowego

- naruszenie art. 234 k.p.c. oraz art. 6 k.c. i 7 k.c. polegające na przyjęciu, że zostało wzruszone domniemanie dobrej wiary.

Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie wniosku w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz od uczestników kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację uczestnicy S. i J. R. (2) wnieśli o jej oddalenie oraz o zasądzenie od wnioskodawcy na ich rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Zaskarżone postanowienie należało zmienić.

W świetle utrwalonego i jednolitego w zasadzie poglądu należy twierdzić, na co już zwrócił uwagę Sąd Rejonowy, że stan prawny sprzed wejścia w życie ustawy z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 116, poz. 731), wprowadzającej w art. 3051-3054 służebność przesyłu, umożliwił obciążenie nieruchomości służebnością gruntową odpowiadającą swą treścią służebności przesyłu (np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2008 r., III CZP 89/08, Biul. SN z 2008 r. nr 10 s. 7).

Ustalenia faktyczne Sądu I instancji są prawidłowe i znajdują odzwierciedlenie w zgromadzonych dowodach. Należy poczynić tylko jedno zastrzeżenie, dotyczące wiarygodności dokumentu w postaci protokołu odbioru technicznego

remontu kapitalnego z k. 21, ocenionego przez Sąd Rejonowy jako nieczytelny, a który w ocenie Sądu Okręgowego w powiązaniu z innymi dowodami może stanowić podstawę ustaleń faktycznych.

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, zasadniczą podstawą oddalenia wniosku było stwierdzenie, że nie udało się ustalić, kiedy dokładnie poprzednik prawny wnioskodawcy wszedł w posiadanie służebności a w rezultacie także i tego, na rzecz którego nastąpiło zasiedzenie. Sąd Rejonowy uznał w tym aspekcie, że nie jest możliwe stwierdzenie zasiedzenia na rzecz przedsiębiorstwa energetycznego w formie prawnej z dnia orzekania, i to stanowisko oczywiście należy podzielić. Bez szerszego wywodu wypada podkreślić, że skoro orzeczenie w przedmiocie stwierdzenie zasiedzenia ma charakter deklaracyjny, zatem stwierdza, iż w określonej dacie doszło do nabycia prawa rzeczowego ex lege, to nabycie to można stwierdzić wyłącznie na rzecz posiadacza w formie prawnej właśnie z tej daty, i tak właśnie należało uczynić w sprawie niniejszej.

Zgodzić się trzeba, że brak jest dowodów pozwalających na ustalenie dat wzniesienia urządzeń elektroenergetycznych objętych wnioskiem, które co do zasady należałoby uznać za tożsame uzyskaniem posiadania służebności przez poprzednika wnioskodawcy i tym samym z początkiem biegu okresu zasiedzenia. W ocenie Sądu Okręgowego okoliczność ta jednak nie sprzeciwia się a priori stwierdzeniu zasiedzenia, jeżeli możliwe jest ustalenie innej, późniejszej daty, w której przesłanka posiadania służebności była już ponad wszelką wątpliwość spełniona. Możliwość stwierdzenia w takiej sytuacji zasiedzenia służebności, nawet jeżeli nie jest możliwe ustalenie konkretnych dat nabycia posiadania służebności potwierdził Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 19 grudnia 2012 r. II CSK 218/12 (Lex nr 1288630). Szczegółowy wywód w tej materii zostanie przedstawiony w dalszych rozważaniach, uprzednio jednak trzeba odnieść się wyartykułowanej już w końcowym fragmencie uzasadnienia innej jeszcze przyczyny oddalenia wniosku.

Mianowicie, zdaniem Sądu a quo wnioskodawca nie wykazał przeniesienia posiadania przedmiotowych służebności przez Skarb Państwa na rzecz przedsiębiorstwa państwowego a potem na rzecz jego następców prawnych. Ze stanowiskiem tym nie sposób się jednak zgodzić. Sąd Okręgowy prezentuje w tej materii konsekwentny pogląd przedstawiany w szeregu swoich orzeczeń zapadłych na tle zasiedzenia służebności przez następców Skarbu Państwa (np. VIII Ca 157/12 i VIII Ca 575/13). Wypada więc przypomnieć, że zgodnie z art. 176 § 1 k.c. jeżeli podczas biegu zasiedzenia nastąpiło przeniesienie posiadania, obecny posiadacz może doliczyć do czasu, przez który sam posiada, czas posiadania swego poprzednika. Do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 31 stycznia 1989 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 3, poz. 11), tj. do dnia 1 lutego 1989 r., obowiązywała zasada jednolitej własności państwowej, zgodnie z którą Państwo było jedynym właścicielem całego mienia państwowego, niezależnie od tego, w czym zarządzie mienie to się znajdowało. W konsekwencji Państwu przysługiwały także uprawnienia właścicielskie co do mienia pozostającego w zarządzie przedsiębiorstw państwowych, a więc odrębnych od Skarbu Państwa osób prawnych. W orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz w doktrynie dominował wówczas pogląd, że państwowym osobom prawnym przysługuje względem przydzielonych im części mienia ogólnonarodowego szczególnego rodzaju prawo podmiotowe, określane zazwyczaj jako prawo zarządu lub prawo do tzw. zarządu operatywnego. Państwowe osoby prawne nie miały jednak żadnych praw podmiotowych do zarządzanego przez nie mienia, które mogłyby przeciwstawić Państwu. Tak rozumianą zasadę jednolitej własności państwowej odnoszono też do posiadania, co oznaczało, że Skarb Państwa był nie tylko właścicielem, ale i posiadaczem rzeczy pozostających w zarządzie państwowych osób prawnych. Z tej przyczyny skutki związane z samoistnym posiadaniem nieruchomości przez państwowe osoby prawne mogły powstać jedynie na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli zatem nieruchomość pozostająca w zarządzie państwowej osoby prawnej nie była własnością państwową, jej zasiedzenie - w razie ziszczenia się przesłanek określonych w art. 172 k.c. - mogło nastąpić nie przez państwową osobę prawną sprawującą zarząd, lecz przez Skarb Państwa. Dotyczyło to także zasiedzenia służebności gruntowej, jeżeli posiadaczem tej służebności była państwowa osoba prawna (tak SN w powołanym w apelacji wyroku z dnia 9 grudnia 2009 r.). Z dniem 1 lutego 1989 r., w wyniku nowelizacji art. 128 k.c., dokonanej ustawą z dnia 31 stycznia 1989 r., doszło do uchylecia konstrukcji jednolitej własności państwowej, dzięki czemu państwowe osoby prawne uzyskały zdolność prawną do nabywania prawa własności. Ustawa ta nie przekształciła jednak ex lege stosunków własnościowych państwowych osób prawnych w stosunku do składników majątkowych, które w dniu 1 lutego 1989 r. były w zarządzie tych osób.

Przekształcenie prawa zarządu przysługującego państwowym osobom prawnym w stosunku do gruntów będących własnością Skarbu Państwa w prawo użytkowania wieczystego, a w stosunku do budynków, innych urządzeń i lokali znajdujących się na tych gruntach w prawo własności nastąpiło dopiero z dniem 5 grudnia 1990 r., na mocy art. 2 ustawy z dnia 29 września 1990 r. o zmianie o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (Dz.U. Nr 79 poz. 464 ze zm.), zgodnie z którym grunty stanowiące własność Skarbu Państwa będące w dniu 5 grudnia 1990 r. w zarządzie państwowych osób prawnych innych niż Skarb Państwa stawały się z tym dniem z mocy samego prawa przedmiotem użytkowania wieczystego tych podmiotów, a budynki, lokale i urządzenia wzniesione na tych nieruchomościach stawały się własnością tych osób prawnych. Kwestia, czy decyzja wydana na podstawie art. 2 ust. 3 tej ostatniej ustawy może być uznana za dokument stwierdzający przeniesienie posiadania, o którym mowa w art. 348 k.c., była przedmiotem szeregu wypowiedzi Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 18 maja 2007 r., I CSK 64/07 (Lex nr 286763) Sąd ten uznał, że państwowa osoba prawna, która do dnia 5 grudnia 1990 r. wykonywała zarząd mieniem państwowym i z tym dniem, już jako posiadacz nieruchomości została uwłaszczona, może wykazać przejście posiadania nieruchomości ze Skarbu Państwa na nią samą decyzją wydaną na podstawie art. 2 ust. 3 o zmianie ustawy o gospodarce nieruchomościami. Sąd Najwyższy podkreślił, że do przeniesienia posiadania może dojść w każdy ze sposobów wskazanych w art. 348-351 k.c. Decyzja wojewody stwierdzająca (deklaratywnie) nabycie własności (użytkowania wieczystego) wydana na podstawie art. 2 ust. 3 cyt. ustawy, może być zatem uznana za dokument, o którym mowa w art. 348 k.c., stwierdzający fakt uprzedniego przeniesienia posiadania. Za poglądem tym Sąd Najwyższy opowiedział się również w postanowieniach z dnia 17 grudnia 2008 r., I CSK 171/08 (OSNC z 2010 nr 1 poz. 15 i z dnia 13 października 2011 r., V CSK 502/10 (Lex nr 1096048), natomiast w postanowieniu z dnia 10 kwietnia 2008 r., IV CSK 21/08 (Lex nr 398485) - podkreślając, że służebność gruntowa może być ustanowiona także na rzecz użytkownika wieczystego nieruchomości władnącej - stwierdził, że wnioskodawca, który z dniem 5 grudnia 1990 r. ex lege nabył użytkowanie wieczyste nieruchomości pozostającej w jego zarządzie, może doliczyć okres korzystania z trwałego i widocznego urządzenia przez Skarb Państwa w czasie, gdy był tylko zarządcą nieruchomości.

W świetle powyższych rozważań następstwo prawne między Skarbem Państwa – w zakresie posiadania przedmiotowej służebności a przedsiębiorstwem państwowym Zakład (...) i jego następcami, nie budzi wątpliwości. Skoro wnioskodawca przedłożył decyzję uwłaszczeniową, która miała nota bene znaczenie tylko deklaratywne, to problematyka sukcesji prawnej nie powinna wzbudzać najmniejszych wątpliwości.

Powracając do kwestii określenia terminu zasiedzenia urządzeń wskazanych we wniosku, należy podkreślić, że na podstawie zebranego materiału dowodowego możliwe jest ustalenie konkretnych dat, w których z całą pewnością urządzenia posadowione na nieruchomości uczestników funkcjonowały i były wykorzystywane do przesyłu energii elektrycznej. Zgodnie z przywołanym we wcześniejszej części stanowiskiem Sądu Najwyższego daty te można wobec braku innych jednoznacznych punktów odniesienia, przyjąć za wyznaczające początek biegu terminów zasiedzenia.

Daty te przedstawiają się następująco:

e) **linia niskiego napięcia J. 1 – 26 listopada 1970 r.** - data protokołu odbioru technicznego urządzeń elektrycznych nr 400/RG/70 z dnia 26 listopada 1970 r. w części obejmującej linię J. I, wskazująca na taką właśnie datę załączenia urządzeń pod napięcie (k. 25, 180)

f) linia 15 kV **G. -S. - 27 września 1965 r.** - data protokołu odbioru remontu kapitalnego (k. 21). Sąd Rejonowy uznał ten protokół za nieczytelny a w efekcie za pozbawiony wartości dowodowej, jednak w ocenie Sądu Okręgowego należy oceniać go w powiązaniu z pismem z tej samej daty (k. 20) wskazującym na zgłoszenie ukończenia prac przy kapitalnym remoncie linii 15kV G. S. i powołującym komisję odbiorową. W świetle tego ostatniego dokumentu protokół odbioru kapitalnego remontu odnoszący się – co już można odczytać – do linii G. S. należy na płaszczyźnie dowodowej uznać za wystarczający.

g) linia średniego napięcia Ł.- M. Cukrownia – **16 lipca 1970 r.**

h) odgałęzienie linii Ł.- M. Cukrownia w kierunku stacji transformatorowej (...) 2 i w kierunku J. – **16 lipca 1970 r.** (k. 118,178)

przy czym w dwóch ostatnich przypadkach za decydującą należy uznać datę protokołu linii odbioru niskiego napięcia ze stacji (...)2. Jest to bowiem możliwa do ustalenia data pewna, w której zarówno linia określona w pkt. 3 jak i jej odgałęzienie istniały.

Odniesienie tych dat do ówczesnej formy prawnej poprzednika wnioskodawcy nie następuje jakichkolwiek trudności.

W każdym z opisanych przypadków Sąd Okręgowy w pełni aprobuje stanowisko Sadu I instancji o braku dobrej wiary poprzedników wnioskodawcy w chwili uzyskania posiadania. Nie powtarzając prawidłowych i obszernych wywodów Sadu I instancji wystarczy tylko zauważyć, że inwestycje w ramach których wzniesione przedmiotowe urządzenia były prowadzone przez przedsiębiorstwo państwowe, a więc podmiot korzystający z profesjonalnej obsługi prawnej. Dlatego sytuacja, w której budowa na cudzym gruncie nie była poparta wyraźnym tytułem cywilnoprawnym lub administracyjnoprawnym do ingerencji w nieruchomości, nie mogła w żaden sposób wytworzyć po stronie poprzednika wnioskodawcy usprawiedliwionego przekonania co do tego, że jest uprawniony do wkroczenia w sferę cudzej własności. Wystarcza to do przełamania domniemania dobrej wiary wynikającego z art. 7 k.c. Zgodnie z utrwalonym poglądem dobra wiara oznacza usprawiedliwione przekonanie o przysługiwaniu prawa, zaś w realiach sprawy niniejszej nie sposób odgadnąć, na czym takie właśnie przekonanie poprzednika wnioskodawcy miałyby się opierać.

Termin zasiedzenia w przypadku nabycia posiadania w złej wierze wynosi aktualnie 30 lat (art. 172 § 1 k.c.), a w poprzednim stanie prawnym 20 lat – przy czym ten krótszy termin wchodzi w rachubę tylko wtedy gdy upłynął w całości przed datą 1 października 1990 r. (art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny, Dz.U. z 1990 r. Nr 55 poz.321). W przypadkach opisanych wyżej w pkt. 2, 3 i 4 w grę wchodzi więc 20-letni okres, upływający 28 września 1985 r. w stosunku do linii napowietrznej 15 kV relacji G.-S. oraz 17 lipca 1990 r. w stosunku do skład linii średniego napięcia Ł.- M. Cukrownia i odgałęzienia linii G. - S. w kierunku stacji transformatorowej (...) 2. Natomiast w przypadku linii niskiego napięcia (...) 1 termin 20- letni termin zasiedzenia upływałaby już po nowelizacji wydłużającej ten termin do lat 30, zatem należało zastosować terminu wydłużony, który upłynął z dniem 27 listopada 2000 r.

Reasumując, apelacja okazała się co do istoty uzasadniona, a podniesione w niej zarzuty były trafne, z wyjątkiem ostatniego, dotyczącego dobrej wiary poprzednika prawnego wnioskodawcy w chwili nabycia posiadania służebności, co skutkowało przyjęciem innych terminów zasiedzenia niż żądał tego wnioskodawca. Argumenty przedstawione w odpowiedzi na apelację nie zasługiwały natomiast na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy zmienił zatem zaskarżone postanowienie jak w pkt. I (art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) O kosztach Sąd orzekł po myśli art. 520 § 1 k.p.c., uznając, że żadne z okoliczności sprawy nie przemawiają za odstąpieniem od generalnej reguły orzekania o kosztach postępowania nieprocesowego.